

Kapitalizm, Devlet, Sağlık ve Türkiye

Aziz KÜÇÜK

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-81550-5-3

Kitap Adı

Kapitalizm, Devlet,
Sağlık ve Türkiye

Yazar

Aziz KÜÇÜK

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık
ANKARA/2018

Bisac Code

HEA000000

DOI

10.37609/akya.405

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Önsöz

Sağlık alanında küresel ve ulusal dönüşümün hız kazandığı bir dönemde yazılan bu kitap, Ankara Üniversitesi SBF Yönetim Bilimleri Anabilim Dalında hazırlamış olduğum *Kapitalist Devlette Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesindeki Dönüşüm: Türkiye Üzerine Bir Analiz* başlıklı doktora tez çalışmasının gözden geçirilmiş ve bazı verilerinin güncellenmiş halidir. Çalışma, sağlık alanındaki dönüşüm olgusunu kapitalizm ve devlet kuramları bağlamında sermaye birikim süreci ekseninde somut verilerle ve bilgilerle analiz eden bir deneme niteliği taşımaktadır.

Elinizdeki kitapta, Türkiye’de sağlık alanının dönüşümünde kapitalizmin mevcut izleğini ve olgusal etkilerini ön plana alan bir yaklaşım tercih edilmiştir. Günümüzde meta üretiminin bütünleyici bir parçasından öznesi konumuna gelen sağlık alanı, kapitalist sermaye birikim sürecinin gereklilikleri ile uyum içinde yeniden yapılandırılmaktadır. Buna bağlı olarak kitapta, Türkiye özelinde sağlık hizmetlerinin eskiden sermaye birikiminin önkoşullarını sağlamaya yönelik olduğu, ancak son 20-30 yılda sermaye birikiminin nesnesi haline geldiği savunulmaktadır. Dolayısıyla, sağlık sektörü reformunun sağlık ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesinden daha fazlasını ifade ettiğine işaret edilmektedir.

Sağlık alanının doğasını, bileşimini, düzenlenmesini ve rolünü daha iyi anlayabilmek için onun siyasi ve ekonomik bağlamının bir bütün olarak kavranması gerekmektedir. Böyle bir çabanın ürünü olan kitabımızda, modern devletin gelişiminden beri tarihsel olarak sağlık hizmetlerinin işlevleri nelerdir? Sağlık hizmetlerinin sunumu ve örgütlenmesi kapitalist üretim biçimi içinde nasıl ve hangi dinamiklere göre biçimlenmektedir? Bir başka deyişle, sağlık alanında tarihsellik ilkesi çerçevesinde ortaya çıkan dönüşüm olgusu, devlet ve kapitalizm ilişkisi açısından neyi ifade etmektedir? Bu bağlamda dünyada ve Türkiye’de hayata geçirilen sağlık reformları hangi gelişmelerin ürünüdür ve sermaye birikim süreci açısından önemi nedir? gibi sorulara yanıt arayacağız. Öte yandan, incelenen alan ile ilgili yapılan çözümleme ve yorumların eleştirel analizinden veya yeni bulgularla geliştirilmesinden de kıvanç duyacağız.

Her çalışmada olduğu gibi, bu çalışmanın da şekillenmesinde bazı kişilerin bilimsel desteklerinin ve yol göstericiliğinin izleri bulunmaktadır. Bu nedenle öncelikle elinizdeki kitabın ortaya çıkmasına vesile olan doktora tez sürecimde tükenmeyen desteği ve rehberliği için Doç. Dr. İpek Özkal Sayan'a ve emekleri dile getirdiğimden daha fazla olan jüri üyelerim Prof. Dr. Argun Akdoğan'a, Prof. Dr. Koray Karasu'ya, Yrd. Doç. Dr. Ozan Zengin'e, Yrd. Doç. Dr. Süha Oğuz Albayrak'a görüş ve önerileri için ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum. Yine bu süreçte benimle birlikte olan ailemin tüm fertlerine özellikle de eşim Emine ve oğullarım Ali Mert ve Alper Umut'a çok teşekkür ederim. Bu çalışmanın başlangıcından tamamlanmasına kadar bana verdikleri paha biçilmez destek için onlara çok şey borçluyum. Son olarak, tüm aşamalarındaki titiz çalışmaları ile kitabın elinize ulaşmasını sağlayan Akademisyen Yayınevi yönetim ve personeline de içten teşekkürlerimi buradan da ifade etmem gerekiyor.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
Giriş	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAPİTALİZM VE DEVLET İLİŞKİSİNİN SAĞLIK ALANINA ETKİSİ BAĞLAMINDA KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

I. KAPİTALİZM VE DEVLETİN ROLÜ	11
A. Devletin Biçim ve İşlevleri	13
1. Birikim	15
2. Meşruluk	16
3. Yeniden Üretim	17
B. Diyalektiğin Anlamı: Kapitalist Devlet Üzerine Tezler.....	19
II. KAPİTALİST DEVLET ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE	
KURAMSAL YAKLAŞIMLAR	20
A. Devletin Özerkliği ve Birikim: Poulantzas	23
B. O'Connor ve Offe Çizgisi: Birikim, Meşruluk ve Devlet	26
1. O'Connor'ın Yaklaşımı: Mali Kriz Kuramı	27
2. Offe'nin Analizi: Kapitalist Devletin İçsel Yapısı ve Seçicilik	30
a. Olumlu Seçme Mekanizmaları	32
b. Olumsuz Seçme Mekanizmaları	36
3. Gough'un Perspektifi: Kapitalist Ekonomi ve Refah Devleti İlişkisi	37
4. İkili Devlet Tezi	40
C. Sermaye Birikimi, Kriz ve Devlet: Altvater, Holloway-Picciotto ve Hirsch	42
D. Schumpeterci Rekabet Devleti ve Sermaye Birikimi: Jessop	47
E. Mülksüzleştirme Yoluyla Birikim: Harvey.....	52
III. DEVLETİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI VE SAĞLIK HİZMETLERİ	57
A. Sağlık Alanında Devletin Rolünün Evrimi	57
B. Kapitalizm ve Sağlık Hizmetlerinin İşlevi	59
1. Sağlık ve Emek Gücünün Yeniden Üretimi	62
a. Refah Devleti ve Emek Gücünün Yeniden Üretimi	64
b. Beşeri Sermaye olarak Emek ve Sağlığın Geliştirilmesi	66

2. Sağlık ve Sermaye Birikimi	68
a. Kamu Hizmetinden Kârlı Endüstriye	68
b. Metasızlaşmadan Metalaşmaya	70
IV. KAPİTALİST DEVLETTE SAĞLIK ALANINDAKİ DÖNÜŞÜMÜN	
KÖKENLERİ	74
A. Kriz ve Reform Diyalektiği	75
B. Devletin Mali Krizi	77
C. Sağlık ve Sermayenin Uluslararasılaşması	81

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SERMAYE BİRİKİMİNİN ÖN KOŞULU OLARAK SAĞLIK HİZMETLERİNİN GELİŞİMİ (1920-1980)

I. TOPLUMSAL DÜZENİN İNŞASI: HIFZISSİHHA REFORM HAREKETİ (1920-1945)	88
A. Dışa Açık Ekonomi Koşullarında Yeniden İnşa ve Sağlıkta Kurumsallaşma Girişimleri	90
1. Ulusal ve Uluslararası Hijyenin Sınırları: Hudut ve Sahillerin Sağlığı	92
2. Halk Sağlığı Programlarında Rockefeller Vakfı'nın Rolü	95
a. Hıfzıssıhha Enstitüsü	96
b. Hıfzıssıhha Mektebi	97
B. Devletçi Birikim Projeleri ve Üretimin Bir Önkoşulu Olarak Sağlık	100
1. Birikimin Temeli: Sağlam ve Gürbüz Nesil Türkiye'nin Mayasıdır!	103
2. Merkez-Yerel Yönetim İlişkilerinde Merkezileşme	104
II. YENİDEN YAPILANAN DÜNYA EKONOMİSİ İLE ENTEGRASYON SÜRECİ VE ULUSAL SAĞLIK HİZMETİ MODELİ ARAYIŞLARI (1945-1960)	107
A. Halk Sağlığından Ziyade Klinik Tıbbi Bakımın Öne Çıkması	112
B. Tedavi Hizmetlerinin Merkezi Yönetime Devri	115
C. Dış Yardım ve Sağlık Kalkınması	118
D. Sağlıkta Özel Sermaye Birikimini Genişletme Çabaları	120
E. Sağlıkta Metalaşmanın İzleri	124

III. İTHAL İKAMECİ BİRİKİM SÜRECİ VE SAĞLIKTA PLANLAMA	
YOLUYLA GELİŞME (1961-1980)	127
A. Birikim Stratejisi ve Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi	131
1. Ana-Çocuk Sağlığı ve Nüfus Planlaması ile İktisadi	
Gelişme İlişkisi	140
2. Sosyal Hizmetler ve Birikim Sürecine Etkisi	145
B. Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadelede Dikey	
Örgütlenmeye Geçiş	147

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NEOLİBERALİZM VE SERMAYE BİRİKİM ALANI OLARAK SAĞLIK (1980 ve SONRASI)

I. SAĞLIK SEKTÖRÜNDE SERMAYE BİRİKİMİNİN ALTYAPISINI İNŞA SÜRECİ (1980-2002)	156
A. Sağlıkta Piyasalaşma ve İşletmecilik Esaslı Yönetim	159
1. Sağlık Alanında Kamu-Özel Bileşimi	162
a. Özel Sektörden Sağlık Hizmeti Satın Alma	163
b. Özel Tedarikçilerden Hizmet Satın Alma	164
2. Devletin Sermaye Birikimine Dolaylı Katkısı:	
Özel Sektörün Teşviki ve Sübvansiyon Edilmesi	165
3. Piyasa Ekonomisini Destekleyici ve Maliyet	
Azaltıcı Politikalar	167
B. Finansal Birikim Rejimi ve Sağlık Politikalarında "1989	
Dönüşümü"	169
1. "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı"ndan	
"Sağlık Bakanlığı"na	171
2. Sağlık Reformu Girişimleri ve Dünya Bankası Projeleri	173
a. Örgütsel ve Yönetimsel Reform Düşüncesi:	
Desantralizasyon	177
b. Reform Yürütücüsü: Sağlık Projesi Genel	
Koordinatörlüğü	180
C. Finansal Serbestleşme Sürecinde Sağlık Hizmetleri	
ve Krizler	181

II. SAĞLIK HİZMETLERİNİN METALAŞTIRILMASI YOLUYLA BİRİKİM:	
SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM PROGRAMI (2004-2011)	187
A. Dönüşümün Analitik Çerçevesi: Birikim ve	
Meşruluğu Yönetme	192
B. Erişim ve Talep Artışına Yönelik Reformlar	194
1. Sağlık Hizmet Endüstrilerinin Büyümesi	197
2. Örgütsel Sadeleşme	200
3. Yerelleşme Girişimi: Kamu Yönetimi Temel	
Kanunu Tasarısı	201
C. Maliyetlerin Kontrolüne Yönelik Reformlar	203
1. Hizmeti Sunan ve Satın Alan Kurumların Ayrışması:	
SGK'ın Oluşumu	208
2. Hastane Örgütlenmesinde Ölçek Büyütme ve	
Kümelenme Eğilimi	210
III. DOĞRUDAN SERMAYE BİRİKİMİNE YÖNELİK ÖRGÜTLENME:	
663 SAYILI KHK (2011 ve SONRASI)	213
A. Mülkiyete Dayalı Bir Yönetimden Stewardship'lığa	214
1. Sağlık Politikaları Kurulu	217
2. Sağlık Hizmetlerinin Ayrıştırılması ve "Kamu Hastane	
Birlikleri" Deneyimi	218
B. Kurumsal Adaptasyon Yoluyla Birikim	223
1. Bilgi Sermayesi (Ar-Ge) Birikimi: SAGEM'den TÜSEB'e	223
2. Eğitim ve Beşeri Sermaye: Sağlık Bilimleri Üniversitesi	233
3. Tıbbi Endüstriyel Kompleks ve Kurul Tipi Örgütlenme	236
a. Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi	236
b. Sağlık Sanayi Geliştirme Komisyonu	240
c. Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu	241
C. Mülksüzleştirme Yoluyla Birikim	243
1. Kamu-Özel Ortaklığı Modeli: Sağlık Kampüsleri ve	
Şehir Hastaneleri	243
2. Sağlık Serbest Bölgeleri	250
Sonuç	252
Kaynakça	261
Ek: Sağlık Bakanlığı Örgütlenme Şemaları	281

KAYNAKÇA

- Abacıoğlu, Nurettin (2010), *Türkiye İlaç Sanayii*, İkinci Baskı, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2009-41, İstanbul.
- Abbasi, Kamran (1999), "The World Bank and World Health: Healthcare Strategy", *British Medical Journal*, Vol.318, (3 April), s.933-936.
- Adoratsky, V. (Not dated-c.1934?), *Dialectical Materialism: The Theoretical Foundation of Marxism-Leninism*, Martin Lawrence Ltd., London.
- Aggleton, Peter (1990), *Health (Society Now)*, Routledge, London.
- Aggiletta, Michel (1987), *A Theory of Capitalist Regulation: The US Experience*, Translated by David Fernbach, Verso, London and New York.
- Ağartan, Tuba (2007), "Sağlıkta Reform Salgını", *Avrupa'da ve Türkiye'de Sağlık Politikaları: Reformlar, Sorunlar, Tartışmalar*, Çağlar Keyder vd. (Der.), İletişim Yayınları, İstanbul, s.37-54.
- Ağartan, Tuba İnci (2008), *Turkish Health System in Transition: Historical Background and Reform Experience*, Doctor of Philosophy of Sociology, Binghamton University, New York.
- Akçay, Ümit ve Mehmet Türkay (2006), "Neoliberalizmden Kalkınmacı Yaklaşım: Devletin Sermaye Birikim Sürecindeki Yeri Üzerine", *İktisat, Siyaset, Devlet Üzerine Yazılar, Prof.Dr. Kemali Saybaşılı'ya Armağan*, Yay. Haz. Burak Ülman ve İsmet Akça, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, s.49-65.
- Akdağ, Recep (2008), *İlerleme Raporu: Sağlıkta Dönüşüm Programı Ağustos 2008*, Sağlık Bakanlığı Yayın No:749, Ankara.
- Akdağ, Recep (Ed.) (2012), *Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011)*, Sağlık Bakanlığı, Ankara.
- Aksakoğlu, Gazanfer (2008), "Sağlıkta Sosyalleştirmenin Öyküsü", *Memleket Siyaset ve Yönetim*, Cilt 3, Sayı 8, s.7-62.
- Aktan, Coşkun Can (Ed.) (2006), *En Az Devlet, En İyi Devlet: Devletin Başarısızlığının Anatomisi*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Aktan, Coşkun Can ve Ulvi Saran (Ed.) (2007), *Sağlık Ekonomisi ve Sağlık Yönetimi*, Aura Yayınları, İstanbul.
- Albayrak, Mustafa (2004), *Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960)*, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Aldred, Rachel (2008), "NHS LIFT and The New Shape of Neoliberal Welfare", *Capital&Class*, Vol. 95, No.2, (Summer), s.31-57.
- Alıçlı, Sırrı (1958), *Milli Sağlık Planına İhtiyacımız Var*, (Ondördüncü Milli Türk Tıp Kongresi, 28 Eylül- 2 Ekim 1956, İzmir, Tutanak ve Serbest Tebliğlerden Ayrı Bası), İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, s.8-9.
- Althusser, Louis (2008), *Yeniden Üretim Üzerine*, Çev. A.İşık Ergüden ve Alp Tümertekin, İkinci Baskı, İthaki Yayınları, İstanbul.
- Altıok, Füsün (1977), *Niçin Diyalektik (Denemeler)*, Çağdaş Yayınları, İstanbul.
- Altıok, Metin (2007), "Neo-liberal Yapısal Uyum Sürecinde Son Evre: AKP Hü-

- kümeti”, *Toplum ve Demokrasi*, Cilt 1, Sayı 1, (Eylül-Aralık), s.57-72.
- Altwater, Elmar ve Jürgen Hoffmann (2013), “Batı Almanya’da Devlet Türetme Tartışması: Marksist Devlet Teorisi Sorunu Olarak Ekonomi ve Politika İlişkisi”, Çev. Ertunç Aras Ergüneş, *Marksist Devlet ve Hukuk Teorisi* içinde, Ed. Taner Yelkenci, Notabene Yayınları, Ankara, s.303-336.
- Arın, Tülay (1980), “Türkiye’de Kapitalizmin Bunalımı ve Son Önlemler”, *Birikim*, Sayı:60, (Şubat), s.21-30.
- Arnold, David (1993), *Colonizing The Body: State Medicine and Epimedic Disease in Nineteenth-Century India*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles.
- Aslan, Onur Ender (2005), *Kamu Personel Rejimi: Statü Hukukundan Esnekliğe*, TODAİE Yayın No:326, Ankara.
- Aydın, Erdem (2002), *Türkiye’de Sağlık Teşkilatlanması Tarihi*, Naturel Yayıncılık, Ankara.
- Aygül, Cenk (2010), “Neo-Liberal Dönüşüm Sonrası Refah Devleti Kuramları”, *Memleket Siyaset ve Yönetim Dergisi*, Cilt 5, Sayı 14, s.210-247.
- Bakker, Isabella and Stephen Gill (2003), “Ontology, Method and Hypotheses”, in *Power, Production and Social Reproduction*, (Eds.) Isabella Bakker and Stephen Gill, Palgrave Macmillan, London, s.17-41.
- Bambra, Clare (2009), “Welfare State Regimes and the Political Economy of Health”, *Humanity & Society*, Vol.33, (February-May), s.99-117.
- Barrow, Clyde W. (1993), *Critical Theories of the State - Marxist, Neo-Marxist, Post-Marxist*, The University of Wisconsin Press, London.
- Bashford, Alison (2004), *Imperial Hygiene: A Critical History of Colonialism, Nationalism and Public Health*, Palgrave Macmillan, New York.
- BCA-Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (1966), *Aile Planlaması Hakkında Amerikalı John D.Rockefeller 3 Rd Tarafından Başbakana Gönderilen Mektup*, Yer, 30-1-0-0/64-398-10, Tarih: 21.10.1966.
- Belek, Hülya ve İlker Belek (1997), “Sağlık Hizmetlerinde Desantralizasyon”, *Toplum ve Hekim*, Cilt 12, Sayı 78, (Mart-Nisan), s.44-53.
- Benner, Mats and Hans Löfgren (2007), “The Bio-economy and the Competition State: Transcending the Dichotomy between Coordinated and Liberal Market Economics”, *New Political Science*, Vol.29, No.1, s.77-95.
- Berktaş, Mustafa (2015-2016), “Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı’nın (TÜSEB) Araştırma Vizyonu”, *SD (Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü) Dergisi*, Sayı 37, (Aralık-Ocak-Şubat), s.28-31.
- Bloom, David E., David Canning and Jaypee Sevilla (2004), “The Effect of Health on Economic Growth: A Production Function Approach”, *World Development*, Vol.32, No.1, (January), s.1-13.
- Boratav, Korkut (1974), *100 Soruda Türkiye’de Devletçilik*, Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Boratav, Korkut (2012), *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2009*, Onaltıncı Baskı, İmge

- Kitabevi, Ankara.
- Boucher, Geoff (2012), *Understanding Marxism*, Routledge, New York.
- Boysan, Mazlum ve Cezmi Türk (1938), *Sihhiye Hizmeti*, Resimli Ay Matbaası, İstanbul.
- Brown, Richard E. (1976), "Public Health in Imperialism: Early Rockefeller Programs at Home and Abroad", *American Journal of Public Health*, Vol.66, No.9, (September), s.897-903.
- Bulu, Melih ve İ.Hakkı Eraslan (2011), "Kümelenme Yaklaşımı", *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları: İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar*, Ed. İsmail Bakan, İkinci Baskı, Beta Basın Yayım, İstanbul, s.159-170.
- Buse, Kent, Nicholas Mays and Gill Walt (2005), *Making Health Policy*, Open University Press, McGraw-Hill Education, Berkshire.
- Carnoy, Martin (2014), *Devlet ve Siyaset Teorisi*, Çev. Simten Coşar vd., Dipnot Yayınları, Ankara.
- Cassels, Andrew (1995), "Health Sector Reform: Key Issues in Less Developed Countries", *Journal of International Development*, Vol.7, No.3, s.329-347.
- Cebeci, Ayşe (2013), "2000'li Yıllarda Türkiye'deki Kamu Yönetimi Değişimini Çözümlemek", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, Cilt XXXV, Sayı II, s.175-206.
- Cerny, Philip G. (2006), "Restructuring the State in Globalizing World: Capital Accumulation, Tangled Hierarchies and the Search for a New Spatio-Temporal Fix", *Review of International Political Economy*, Vol.13, No.4, (October), s.679-695.
- Chanda, Rupa (2002), "Trade in Health Services", *Bulletin of the World Health Organization*, Vol.80, No.2, s.158-163.
- Charles, John A. (1961), *Türkiye'de Sağlık İşlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Rapor*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayın No:268, Gürsoy Basımevi, Ankara.
- Christensen, Tom, Per Laegreid, Paul G. Roness ve Kjell Arne Rovik (2007), *Organization Theory and the Public Sector: Instrument, Culture and Myth*, Routledge, London and New York.
- Chopra, Aneesh (2014), *Innovative State: How New Technologies Can Transform Government*, Atlantic Monthly Press, New York.
- Chossudovsky, Michel (1981), "Human Rights, Health and Capital Accumulation in the Third World", in Vicente Navarro (Ed.), *Imperialism, Health and Medicine*, Baywood Publishing, New York, s.37-51.
- Clark, Gordon L. and Michael Dear (1984), *State Apparatus: Structures and Language of Legitimacy*, Allen&Unwin Inc., Boston.
- Clarke, Simon (Ed.) (2004), *Devlet Tartışmaları: Marksist Bir Devlet Kuramına Doğru*, Çeviren İbrahim Yıldız, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Collyer, Fran (2015), "Karl Marx and Frederick Engels: Capitalism, Health and

- the Healthcare Industry”, in *The Palgrave Handbook of Social Theory in Health, Illness and Medicine*, (Ed.) Fran Collyer, Palgrave Macmillan, UK, s.35-58.
- Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi (1978), *Sağlık Personelinin Tam Süre Çalışma Esaslarına Dair Kanun Tasarısının Müzakeresi*, 71 nci Birleşim, (29.6.1978), Cilt 38, Toplantı:17, Oturum:1, s.220.
- Cutler, David M. (2002), “Equality, Efficiency and Market Fundamentals: The Dynamics of International Medical-Care Reform”, *Journal of Economics Literature*, Vol.40, No.3, (September), s.881-906.
- Çaklı, Sabri (2008), “Devlet Harcamaları: Birikim ve Meşrulaştırma”, *Ekonomik Yaklaşım*, Cilt 19, Özel Sayı, s.85-119.
- Dedeoğlu, Necati (2001), “Hıfzıssıhha Okulu: Tarihçesi, Önemi”, *Toplum ve Hekim*, Cilt 16, Sayı 6, s.468-469.
- Denhardt, Robert B. and Thomas J. Catlaw (2014), *Theories of Public Organization*, 7th Edition, Cengage Learning, Belmont, CA.
- DHCC, The destination of world-class Healthcare, <http://www.dhcc.ae/Portal/en/about-us/overview.aspx> (Erişim Tarihi: 12/12/2015)
- Dilevurgun, Hamdi (1955), *Amme Sağlığı Hizmeti: Teknik Hususlara Girmeksinin Yapılan Bir İnceleme*, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Neşriyatı No:185, İdeal Matbaası, Ankara.
- Dirican, Rahmi (1997), *Prof. Dr. Nusret Fişek'in Kitaplaşmamış Yazıları: Sağlık Yönetimi*, Türk Tabipler Birliği Yayınları, Ankara.
- Doyal, Lesley and Imogen Pennell (1991), *The Political Economy of Health*, Edition: Seventh Impression, Pluto Press, London.
- DPT (1989), *Türkiye Sağlık Sektörü Masterplan Etüdü: Mevcut Durum Raporu*, Ankara.
- DPT (1990), *Sağlık Sektörü Masterplan Etüdü: Nihai Rapor*, Ankara.
- DPT (1991), *Sosyal Güvenlik ve Sağlık Hizmetlerinin Rasyonalizasyonu: VI Beş Yıllık Kalkınma Planı ÖİK Raporu*, DPT Yayın No: 2274, Ankara.
- DPT (2001), “Sağlık Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu”, *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*, DPT Yayın No: 2561, Ankara.
- DPT (2002), *Sayılarla Türkiye Ekonomisi: Gelişmeler (1980-2001), Tahminler (2002-2005)*, Ankara.
- Dreyfus, Françoise (2007), *Bürokrasinin İcadı: Fransa, Büyük Britanya ve ABD’de Devlete Hizmet Etmek (18.-20. Yüzyıl)*, Çev. Işık Ergüden, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Dunleavy, Patrick and Brendan O’Leary (1997), “The Evolution of Marxist Approaches to State Organization”, Micheal Hill (ed.) in *A Policy Process: A Reader*, Second Edition, Routledge, New York and London, s.62-75.
- Duru, Muhittin Celal (1948), *Koruyucu Hekimlik*, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Yayını No:97, Çankaya Matbaası, Ankara.
- Dünya Bankası (2003), *Türkiye: Daha İyi Erişim ve Etkinlik için Sağlık Sektörü*

- Reformu*, Rapor No.24358-TU, (İki Cilt), Cilt 1: Ana Rapor, Mart, Ankara.
- Eikemo, Terje Andreas and Clare Bambra (2008), “The Welfare State: A Glossary for Public Health”, *Journal of Epidemiology and Community Health*, Vol.62, s.3-6.
- Engels, Friedrich (2013), İngiltere’de Emekçi Sınıfların Durumu, Çeviren Oktay Emre, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Ercan, Fuat (2011), “KHK’lerin İşaret Ettikleri: Kamu Girişimciliği ve Yeni Değerlenme Alanlarının Açılması”, İMO Ankara Şubesi Haber Bülteni, Sayı: 2011/07, (Kasım), s.21-25.
- Ercan, Fuat (2013), “Meta Neleri İçerir? Sağlık Hizmetlerinin Metalaşması”, Ed. Osman Belek, *Kapitalizm Sağlığa Zararlıdır içinde*, Hayygrup Yayıncılık, İstanbul, s.15-40.
- Ercan, Fuat (2015), “Çifte Kavrulmuş Meta: Beşeri Sermaye”, *Birikim Sürecinde Çifte Kavrulmuş Meta: Beşeri Sermaye*, Gizem Şimşek, SAV Yayınları, İstanbul, s.13-25.
- Erdağı, Bora (2013), “Marx’ta (ve Engels’te) Hukuk ve Devlet İmgesi”, *Mark-sist Devlet ve Hukuk Teorisi*, Taner Yelkenci (Ed.), Notabene Yayınları, Ankara.
- Erdem, Murat ve Kenneth W. Rose (2000), “American Philanthropy in Republican Turkey: The Rockefeller and Ford Foundations”, *The Turkish Yearbook of International Relations*, Cilt 31, s.131-159.
- Ergil, Doğu (1976), “Kapitalist Devlet”, *Birikim*, Sayı:15, (Mayıs) s.23-32.
- Ergil, Doğu (1986), “Devlet: Bir Yapısal-İşlevsel Tahlil”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 41, Sayı 1, s.247-267.
- Eroğul, Cem (1966), “Toplumsal Araştırmalarda Diyalektik Yöntem”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 21, Sayı 3, s.281-301.
- Eser, Kadir ve Çisel Ekiz Gökmen (2009), “Beşeri Sermayenin Ekonomik Gelişme Üzerindeki Etkileri: Dünya Deneyimi ve Türkiye Üzerine Gözlemler”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, s.41-56.
- Esping-Andersen, Gösta (1990), *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Princeton University Press, New Jersey.
- Evans, B. Mitchell and John Shields (2001), “The Poverty of Comparative Public Administration in a Neoliberal Era: A Commentary on Subramaniam”, *International Review of Administrative Sciences*, Sage Publication, Vol.67, s.329-334.
- Evans, Mark and Philip G. Cerny (2003), “Globalisation and Social Policy”, in *Developments in British Social Policy 2*, Eds. Nicholas Ellison and Christopher Pierson, Palgrave, London, s.19-40.
- Fair, Mollie (2008), *From Population Lending to HNP Results: The Evolution of the World Bank’s Strategies in Health, Nutrition and Population*, World Bank and IEG Working Papers 2008/3, Washington.

- Farazmand Ali and Jack Pinkowski (Ed.) (2007), *Handbook of Globalization, Governance and Public Administration*, Taylor & Francis Group, Public Administration and Public Policy-129, Boca Raton.
- Fişek, Nusret H. (1961), "Türkiye'de Nüfus Meselesinin Ele Alınış Tarzı ve Planlar", *Sağlık Dergisi*, Cilt XXXVIII, Sayı: 3-4, (Mart-Nisan), s.5-18.
- Fişek, Nusret H. (1962), "Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Üzerinde Çalışmalar", *Planlama Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, (İlkbahar), s.55-65.
- Fişek, Nusret H. (1963), "Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Üzerine Çalışmalar", *Sağlık Dergisi*, Cilt 37, Sayı 3-4, (Mart-Nisan), s.9-21.
- Fişek, Nusret H. (1964), "Türkiye'de Nüfus Meselesinin Ele Alınış Tarzı ve Planlar", *Sağlık Dergisi*, Cilt XXXVIII, Sayı: 3-4, (Mart-Nisan), 1964, s.5-19.
- Freeman, Richard and Michael Moran (2000), "Reforming Health Care in Europe", Maurizio Ferrera and Martin Rhodes (eds.), *Recasting European Welfare States*, Frank Cass Publishers, London and Portland, s.35-57.
- Frik, Feridun (1974), "Cumhuriyetten Önce ve Sonra İlaç Endüstrimiz", *Dirim*, Cilt 49, Sayı 3, (Mart), s.182-184.
- Fukuyama, Francis (2005), *Devletin İnşası: 21.Yüzyılda Dünya Düzeni ve Yönetişim*, Türkçesi Devrim Çetinkasap, İkinci Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Galip, Reşit (1929), *Sıhhat Koruma Bilgisi*, Halk Kitapları Serisi No:4, Devlet Matbaası, İstanbul.
- Gold, David A. Y.H. Lo, Erik Olin Wright (1975), "Recent Developments in Marxist Theories of The Capitalist State- Part I", *Monthly Review*, Vol 27, No 5, October, s.19-45.
- Goodman, Neville M. (1964), "Turkey's Experiment in the 'Socialisation' of Medicine", *The Lancet*, Vol.283, No.7323, (January), s.36-38.
- Gough, Ian (1975), "State Expenditures in Advanced Capitalism", *New Left Review*, I/92, (July-August), s.53-92.
- Gough, Ian (1979), *The Political Economy of the Welfare State (Critical Text in Social Work and The Welfare State)*, The Macmillan Press, London and Basingstoke.
- Gough, Ian (1980), "Thatcherism and the Welfare State", *Marxism Today*, (July), s.7-12.
- Gough, Ian (2012), "Reply to Michael Hill", *Social Policy&Administration*, Vol.46, No.5, (October), s.587- 591.
- Gökçay, İrfan (1995), "Sağlık Hizmetleri", Özelleştirme Değil Kamulaştırma, Kaynak Yayınları, İstanbul, s.131-164.
- Gören, Sadık ve Mustafa Görsel (1961), *Türkiye Cumhuriyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Hıfzıssıhha Okulu 25 inci Yıldönümü (2 Kasım 1936-2 Kasım 1961) Tarihçe ve Çalışmaları*, Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara.
- Gratzer, David (2008), *The Cure: How Capitalism Can Save American Health Care*, Encounter Books, New York and London.
- Green, Andrew vd., (2012), "Management and Planning for Global Health", in *Glo-*

- bal Health: Diseases, Programs, Systems and Politics*, (Ed.) Micheal H. Merson vd., Third Edition, Jones&Bartlett Learning, Burlington, s.653-706.
- Greenwood, John R., Robert Pyper and David Wilson (2002), *New Public Administration in Britain*, Third Edition, Routledge (Taylor&Francis Group), London.
- Griffin, Charles C. (1989), *Strengthening Health Services in Developing Countries through the Private Sector*, The World Bank and International Finance Corporation (Discussion Paper Number 4), Washington, D.C.
- Gupta, Manoj Kumar, Veena Rajachar and Chandra Prabha (2015), "Medical Tourism: A New Growth Factor for Indian Healthcare Industry", *International Journal of Research in Medical Sciences*, Vol.3, No.9, (September), s.2161-2163.
- Gülalp, Haldun (1993), *Kapitalizm, Sınıflar ve Devlet*, Çev. Osman Akınhay ve Abdullah Yılmaz, Belge Yayınları, Gülen Ofset, İstanbul.
- Güler, Birgül Ayman (2005), *Yeni Sağlık ve Devletin Değişimi: Yapısal Uyarlama Politikaları 1980-1995*, İkinci Baskı, İmge Kitabevi, Ankara.
- Günal, Asena (2008), *Health and Citizenship in Republican Turkey: An Analysis of the Socialization of Health Services in Republican Historical Context*, Atatürk Institute for Modern Turkish History, Doctor of Philosophy, Boğaziçi University, İstanbul.
- Güney, Atilla (2004), "Kamu Yönetimi Yasa Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme: Devlet Biçimi ve Yeni Siyaset Tarzı", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, s.1-12.
- Güzelsarı, Selime (2009), "Kamu-Özel Ortaklıkları Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *Kamu Yönetimi: Yapı İşleyiş Reform*, Barış Övgün (Ed.), A.Ü. SBF Yayın No:598, Ankara, s.43-77.
- Habermas, Jürgen (1976), *Legitimation Crisis*, Translated by Thomas McCarthy, Heinemann Educational Books Ltd., London.
- Ham, Christopher (2009), *Health Policy in Britain*, Sixth Edition, Palgrave Macmillan, Basingstoke.
- Harrison, Stephen and Ruth McDonald (2008), *The Politics of Healthcare in Britain*, Sage Publications, London.
- Harvey, David (1985), "The Marxian Theory of the State", *Antipode*, Vol.17, No.2-3, (September), s.174-181.
- Harvey, David (1999), *Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri*, Çev. Sungur Savran, İkinci Basım, Metis Yayınları, İstanbul.
- Harvey, David (2003), *The New Imperialism*, Oxford University Press, Oxford.
- Harvey, David (2004a), *Yeni Emperyalizm*, Çev. Hür Güldü, Everest Yayınları, İstanbul.
- Harvey, David (2004b), "Yeni Emperyalizm: Mülksüzleşme Yoluyla Birikim", *Praksis*, Çev. Evren Mehmet Dinçer, Sayı 11, s.23-48.
- Harvey, David (2006a), *Spaces of Global Capitalism: Towards a Theory Uneven*

- Geographical Development*, Verso, London.
- Harvey, David (2006b), "Neo-Liberalism As Creative Destruction", *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, Vol.88, No.2, (June), s.145-158.
- Harvey, David (2012), *Sermayenin Sınırları*, Çev. Utku Balaban, Tan Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Harvey, David (2015), *On Yedi Çelişki ve Kapitalizmin Sonu*, Türkçesi Esin Soğancılar, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Hermann, Christopher (2010), "The Marketisation of Health Care in Europe", *Socialist Register*, s.125-144.
- Higgott, Richard A. Geoffrey R. D. Underhill ve Andreas Bieler (ed.) (2000), *Non-State Actors and Authority in the Global System*, Routledge, London and New York.
- Hill, Michael (2012), "Re-Reviews", *Social Policy & Administration*, Vol.46, No.5, (October), s.582-587.
- Himmelstein, David U. and Steffie Woolhandler (1984), "Medicine as Industry: The Health-Care Sector in the United States", *Monthly Review*, Vol.35, No.11, (April), s.13-25.
- Himmelstein David U. and Steffie Woolhandler (1988), "The Corporate Compromise: A Marxist View of Health Maintenance Organizations and Prospective Payment", *Annals of Internal Medicine*, Vol.109, No.6, (September), s.494-501.
- Hirsch, Joachim (1978), "The State Apparatus and Social Reproduction: Elements of a Bourgeois State," in *State and Capital: A Marxist Debate*, eds. John Holloway and Sol Picciotto, Edward Arnold Publishing, London, s.57-107.
- Hirsch, Joachim (1983), "The Fordist Security State and New Social Movements", *Kapitalistate*, No:10/11, s.75-87.
- Hirsch, Joachim (2011), *Materyalist Devlet Teorisi: Kapitalist Devletler Sisteminin Dönüşüm Süreçleri*, Alan Yayıncılık, İstanbul.
- Holden, Chris (2003), "Decommodification and the Workfare State", *Political Studies Review*, Vol.1, No.3, s.303-316.
- Holden, Chris (2009), "Exporting Public-Private Partnerships in Healthcare: Export Strategy and Policy Transfer", *Policy Studies*, Vol.30, No.3, s.313-332.
- Holloway, John (2003), "Devlet ve Gündelik Mücadele", *Praksis*, Çev. Atilla Güney, Sayı 9, (Kış-Bahar), s.411-442.
- Holloway John ve Sol Picciotto (2004), "Sermaye, Kriz ve Devlet", Simon Clarke (Ed.), *Devlet Tartışmaları: Marksist Bir Devlet Kuramına Doğru*, Çev. İbrahim Yıldız, Ütopya Yayınevi, Ankara, s.135-173.
- Huws, Ursula (2013), "Kapitalizme Kriz Fırsatı: Kamu Hizmetlerinin Metalaştırılması Yoluyla Yeni Sermaye Birikimi", *Ekonomik Kriz ve Sol: Socialist Register 2012*, Haz. Leo Panitch, Greg Albo ve Vivek Chibber, Çev. Umut Haskan, Yordam Kitap, İstanbul, s.80-100.
- İTO (1993), "Sağlık Bakanı Sayın Yıldırım Aktuna'nın Açış Konuşması", Ülke-

- mizdeki Sağlık Sorunlarının Çözümünde Özel Sağlık Kuruluşlarının Yeri ve Önemi – Seminer 18 Kasım 1992, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 1993-9, İstanbul.
- Jessop, Bob (1982), *The Capitalist State: Marxist Theories and Methods*, Martin Robertson, Oxford.
- Jessop, Bob (2002), *The Future of the Capitalist State*, Polity Press, Cambridge, UK.
- Jessop, Bob (2005), *Hegemonya, Post-Fordizm ve Küreselleşme Ekseninde Kapitalist Devlet*, Der. Alev Özkazanç ve Betül Yazar, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Jessop, Bob (2008a), *Devlet Teorisi: Kapitalist Devleti Yerine Oturtmak*, Çev. Ahmet Özcan, Epos Yayınları, Ankara.
- Jessop, Bob (2008b), “A Cultural Political Economy of Competitiveness and its Implications for Higher Education”, in *Education and the Knowledge-Based Economy in Europe*, Bob Jessop, Norman Fairclough, and Ruth Wodak, (Ed.), *Educational Futures Rethinking Theory And Practice Vol.24*, Sense Publishers, Rotterdam, s.13-39.
- Julius, DeAnne (2008), *Public Services Industry Review: Understanding the Public Services Industry: How big, how good, where next?*, 10 July 2008, s.ii-v. <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20121212135622/http://www.bis.gov.uk/files/file46965.pdf> (Erişim Tarihi: 23/6/2016)
- Justice, Judith (1986), *Policies, Plans&People: Foreign Aid and Health Development*, University of California Press, Berkeley, London.
- Kahvecioğlu, Faruk ve Hakan Atar (2016), “Kardiyovasküler Hastalıklara İlişkin Türkiye Tıbbi Cihaz Sektörü Yoğunlaşma Analizi”, *Sosyal Güvence Dergisi*, Yıl 5, Sayı 10, (Ocak-Temmuz), s.53-73.
- Kalemlı, Mustafa (1985), *Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Hizmetlerinin Rehabilitasyonu*, (13.5.1985 tarihinde verilen konferans metni), s.10-12. <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iusskd/article/viewFile/1023013371/1023012594> (Erişim Tarihi: 20/11/2015)
- Kalkınma Bakanlığı, *Ekonomik ve Sosyal Göstergeler; İkinci Bölüm: Yatırım ve Tasarruf*, <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/EkonomikSosyalGostergerler>. (Erişim Tarihi:14/10/2016)
- Kalkınma Bakanlığı (2014), *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Kamu Yönetimi: Özel İhtisas Komisyonu Raporu 2023*, Yayın No: 2910, Ankara.
- Karaer, Tacettin (1987), “12 Eylül ve Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Düzenlenmesi”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 3, (Eylül), s.29-54.
- Karahanogulları, Yiğit (2009), “Türkiye’de Devletin Mali Krizleri”, *Praksis*, Sayı 9, (Kış-Bahar), s.247-276.
- Karahanogulları, Yiğit (2012), “Kamu Özel Ortaklığı Modelinin Mali Değerlendirmesi”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 67, No.2, s.95-125.
- Karal, Gülgün (1962), *Teknik Yardım Programları ve Türkiye’de Teknik Yardımın İdaresi*, TODAİE Araştırma Seri No:11, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara.
- Karasu, Koray (2001), *Profesyonelleşme Olgusu ve Kamu Yönetimi*, Mülkiyeliler

- Birliğı Vakfı Yayınları, Tezler Dizisi:11, Avşaroğlu Matbaası, Ankara.
- Karasu, Koray (2004), *Kuram ve Uygulamada Kamu Örgütleri*, A.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Karasu, Koray (2011), “Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesinde Kamu-Özel Ortaklığı”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 66, No. 3, s.217-262.
- Kartal, Filiz (1998-2000), “Theorizing State/Capital Relation: Debates in 1970s and 1980s”, *Turkish Public Administration Annual*, Vol.24-26, s.31-48.
- Kaynak, Muhteşem (2011), *Kalkınma İktisadı*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kelman, Sander (1975), «The Social Nature of the Definition Problem in Health», *International Journal of the Health Service*, Vol:5, No:4, s.625-642.
- Kepenek, Yakup ve Nurhan Yentürk (2000), *Türkiye Ekonomisi*, Genişletilmiş ve Geliştirilmiş Onuncu Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Keskin, Nuray Ertürk (2009), *Türkiye’de Devletin Toprak Üzerinde Örgütlenmesi*, Tan Kitabevi, Ankara.
- Keyder, Çağlar (2010), *Türkiye’de Devlet ve Sınıflar*, Onbeşinci Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Kıvılcım, Hikmet (1935), *Emperyalizm: Geberen Kapitalizm*, Marksizm Bibliyoteği No: VII, Aydınlık Basımevi, İstanbul.
- Kuruç, Bilsay (1988), *Belgelerle Türkiye İktisat Politikası, 1.Cilt (1929-1932)*, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları No:569, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Lenin, Vladimir I. (2009), *Devlet ve Devrim*, Türkçesi Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- Lewis, W.Arthur (1954), “Economic Development with Unlimited Supplies Of Labour”, *The Manchester School*, Vol:22, No:2, (May), s.139-191.
- Leys, Colin (2003), *Market-Driven Politics: Neoliberal Democracy and The Public Interest*, Verso, London.
- Leys, Colin (2007), “Piyasa ve Politika Arasında Sağlık Hizmetlerinin Konumu”, *Avrupa’da ve Türkiye’de Sağlık Politikası: Reformlar, Sorunlar, Tartışmalar*, Der. Çağlar Keyder v.d., İletişim Yayınları, İstanbul, s.95-110.
- Lister, John (2008), *Sağlık Politikası Reformu: Yanlış Yolda mı Gidiyoruz?*, Çev. Melis İnan vd., İnsev Yayınları, İstanbul.
- Loeppky, Rodney (2009), “Certain Wealth: Accumulation in the Health Industry”, Eds. Leo Panitch and Colin Leys, *Socialist Register 2010: Morbid Symptoms: Health under Capitalism*, Vol:46, Merlin Press, London, s.59-83.
- Luckett, George Sparr ve Harold Farnsworth Gray (1925), *Sıhhat-i Umumiye İdaresi Esasatı*, Çev. T.C. Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti, T.C. Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâleti Neşriyatı Sayı 2, Yeni Matbaa, İstanbul.
- Ludmerer, Kenneth M. (1999), *Time to Heal: American Medical Education from*

- the Turn of the Century to the Era of Managed Care*, Oxford University Press, New York.
- Maarse, Hans, Thomas A. Rathwell, Tamas Evetovits, Alexander S. Preker and Elke Jakuboski (2005), "Responding to Purchasing: Provider Perspectives", in *Purchasing to Improve Health Systems Performance*, Josep Figueras, Ray Robinson, Elke Jakubowski (ed.), WHO European Observatory on Health Systems and Policies Series, Open University Press, Glasgow, s.265-287.
- Marx, Karl (2011), *Kapital: Ekonomi Politikin Eleştirisi*, Birinci Cilt, Çev. Mehmet Selik ve Nail Satlıgan, Yordam Kitap, İstanbul.
- Marks, Karl ve Friedrich Engels (1977), *Seçme Yapıtlar 2*, Çev. Ahmet Kardam vd., Sol Yayınları, Ankara.
- Mazgit, İsmail (1998), *Ekonomik Kalkınma Sürecinde Türkiye'de Sağlık Sektörünün Yeniden Yapılanması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Mazzucato, Mariana (2011), *The Entrepreneurial State*, Demos, London.
- Millet Meclisi Tutanak Dergisi (1965), *Başbakan Süleyman Demirel tarafından teşkil olunan Bakanlar Kurulunun Programı*, 03.11.1965, 5. Birleşim, Cilt 1, Dönem 2, Toplantı 1, s.87.
- Mika, Frano vd. (2009), "E-health in an International Oil and Gas Company - Saipem's Experience", *Acta Informatica Medica*, Vol.17, No.3, (September), s.155-160.
- Morris, Jonathan and Catherina Farrel (2007), "The 'Post-Bureaucratic' Public Sector Organization. New Organizational Forms and HRM in ten UK Public Sector Organizations", *The International Journal of Human Resource Management*, Vol.18, No. 9, s.1575-1588.
- Muschell, Jeff (1995), *Privatization in Health: Health Economics Technical Briefing Note*, World Health Organization, Geneva.
- Navarro, Vicente (1977), *Medicine Under Capitalism*, Second Printing, Prodist, New York.
- Neocleous, Mark (2014), *Devleti Tahayyül Etmek*, Çev. Akın Sarı, Notabene Yayınları, Ankara.
- Neumark, Fritz (1949), *Devlet Daire ve Müesseselerinin Rasyonel Çalışma Esasları Hakkında Rapor*, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara.
- Odabaş, Sevim (2009), "Cumhuriyet Dönemi Türk Modernleşmesi, Sıhhiyesi ve Hekimleri 1920-1946", *Toplum ve Bilim*, Sayı 114, s.188-213.
- O'Connor, James (1973), *The Fiscal Crisis of The State*, St. Martin's Press, New York.
- O'Connor, James (1995), *Birikim Bunalımı: Yeni Bireycilik, Sınıf Mücadelesi ve Çağdaş Kapitalizm*, Çev. Ali Çakıroğlu, Belge Yayınları, İstanbul.
- OECD and World Bank (2009), *OECD Reviews of Health Systems: Turkey 2008*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2016), *Health Workforce Policies in OECD Countries: Right Jobs, Right*

- Skills, Right Places*, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, OECD Publishing, Paris.
- Offe, Claus (1974), "Structurel Problems of the Capitalist State: Class Rule and The Political System. On the Selectiveness of Political Institutions", in Von Beyme (ed.), *German Political Studies*, Sage, Vol.1, s.31-57.
- Offe, Claus and Volker Ronge (1975), "Theses on the Theory of The State", *New German Critique*, No:6, Autumn, s.137-147.
- Offe, Claus (1975), "The Capitalist State and The Problem of Policy Formation", *Stress and Contradiction in Contemporary Capitalism* içinde, (Ed.) Leon N. Lindberg, vd., Lexington, Mass.: D.C.Heath, s.125-144.
- Offe, Claus (1984), *Contradiction of Welfare State*, Ed.John Keane, Hutchinson&Co. Publishing, London.
- Oğuz, Şebnem (2012), "Türkiye'de Kapitalizmin Küreselleşmesi ve Neoliberal Otoriter Devletin İnşası", *Türk Tabipleri Birliği: Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Cilt 12, Sayı 45-46, (Temmuz-Aralık), s.2-15.
- Ohlin, Goran (1969), *Nüfus Kontrolü ve Ekonomik Kalkınma*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları No:5, Ankara.
- Olle, P.V. (1952), *Türkiye'de Sağlık Teşkilatı Hakkında Rapor*, Ankara.
- Olle, P.V. (1961), "Türkiye'de Genel Sağlık İdaresi", *Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi ve Uygulama Planı Üzerinde Çalışmalar*, Ragıp Üner ve Nusret Fişek, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayınları No:256, Ankara, s.173-182.
- Ollman, Bertell ve Tony Smith (Ed.) (2013), *Yeni Yüzyılda Diyalektik*, Çev. Şükür Alpogut, Yordam Kitap, İstanbul.
- Ollman, Bertell (2011a), *Diyalektiğin Dansı - Marx'ın Yönteminde Adımlar*, Çev. Cenk Saraçoğlu, Üçüncü Basım, Yordam Kitabevi, İstanbul.
- Ollman, Bertell (2011b), *Diyalektik Soruşturmalar*, Çev. Cenk Saraçoğlu, Yordam Kitap, İstanbul.
- Oyan, Oğuz (1987), "Sağlık Harcamalarını Azaltırken 'Sağlık Reformu' Yapmanın Hikmeti", *Onbirinci Tez Kitap Dizisi*, Sayı:5, Uluslararası Yayıncılık, İstanbul, s.233-236.
- Öngen, Tülin (2007), "Yuvarlak Masa: Yakın ve Uzak Gelecekte Dünya, Türkiye ve Sağlık", *Toplum ve Hekim*, Cilt 22, Sayı 3, (Mayıs-Haziran), s. 226-238.
- Övgün, Barış ve Aziz Küçük (2013), "Sağlık Hizmetlerinde Yeniden Ölçeklendirme: Bölge Uygulamaları", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 46, Sayı 1, Mart, s.57-80.
- Özçelik, Ziyne ve Birkan Karaduman (2011), "Kanun Hükmünde Kararnameler: 'Atrofi'", *Toplum ve Hekim*, Cilt 26, Sayı 6, (Kasım-Aralık), s.444-451.
- Özkazanç, Alev (1997), "Refah Devletinden Yeni Sağa: Siyasi İktidar Tarzında Dönüşümler", *Mürekkap*, Sayı:7, s.21-38.
- Özkazanç, Alev (1998), "Türkiye'de Siyasi İktidar Tarzının Dönüşümü", *Mürekkap*

- kep, Sayı 10-11, s.14-48.
- Öztekin, Zafer (1992), *Nusret Fişek ile Söyleşi (18 Mart 1986)*, Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi, Ankara.
- Öztürk, Melda Yaman ve Fuat Ercan (2009), “1979 Krizinden 2001 Krize Türkiye’de Sermaye Birikimi Süreci ve Yaşanan Dönüşümler”, *Praksis*, Sayı:19, s.55-93.
- Paton, Calum R. (2006), *New Labour’s State of Health: Political Economy, Public Policy and The NHS*, Ashgate Publishing, UK.
- Pellegrino, Edmund D. (1999), “The Commodification of Medical and Health Care: The Moral Consequences of a Paradigm Shift from a Professional to a Market Ethic”, *Journal of Medicine and Philosophy*, Vol.24, No.3, s.243-266.
- Peters, B. Guy (2003), “The Changing Nature of Public Administration: From Easy Answers to Hard Questions”, *Viesoji Politika Ir Administravimas*, No:5, s.7-20.
- Pierson, Christopher (1991), *Beyond The Welfare State?: The New Political Economy Of Welfare*, Pennsylvania State University Press.
- Pierson, Chistopher (2011), *Modern Devlet*, Çev. Burcu Erdoğan ve Neşet Kutluğ, Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul.
- Poggi, Gianfranco (2008), *Devlet: Doğası, Gelişimi ve Geleceği*, Çev. Aysun Babacan, İkinci Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Poulantzas, Nicos (1973), *Political Power and Social Classes*, Translated Timothy O’Hagan, NLB and S&W, London.
- Poulantzas, Nicos (1976), *Classes in Contemporary Capitalism*, Second Impression, NLB, London.
- Poulantzas, Nicos (1977), “Kapitalist Devlet: Miliband ve Laclau’ya Cevap”, Ralph Miliband, Nicos Poulantzas, Ernest Laclau, *Kapitalist Devlet Sorunu*, Çev. Yasemin Berkman, Ed. Murat Belge ve Atilla Aksoy, Birikim Yayınları, İstanbul, s.181-221.
- Poulantzas, Nicos (2000), *State, Power and Socialism*, Çev. Patrick Camiller, Verso, Finland.
- Prowle, Malcolm (2000), *The Changing Public Sector: A Practical Management Guide*, Gower Publishing, UK.
- Przeworski, Adam (2014), *Kapitalizmde Devlet ve Ekonomi*, Çev. Eren Kırmızıaltın ve H.Alpay Öznazik, Heretik Yayınları, Ankara.
- Rainey, Hal G. (1983), “Public Organization Theory: The Rising Challenge”, *Public Administration Review*, Vol:43, No:2, (March-April), s.176-182.
- Renaud, Marc (1975), “On the Structural Constraints to State Intervention in Health”, *International Journal of Health Services*, Vol.5, No.4, (October), s.559-564.
- Rockefeller Foundation (1937), *Annual Report-1937*, Rockefeller Foundation, New York.
- Rosanvallon, Pierre (2004), *Refah Devletinin Krizi*, Çev. Burcu Şahinli, Dost Ki-

tabevi, Ankara.

- Rose, Kenneth W. (2008), *The Rockefeller Foundation's Fellowship Program in Turkey 1925-1983*, Unpublished paper, Symposium on "The First Turks in America." Yeditepe University, Istanbul, January 4, 2003 <http://www.rockarch.org/publications/resrep/pdf/roseturkey.pdf> (Erişim Tarihi: 12/4/2014)
- Rosenbloom, David H. and Howard E. McCurdy (Ed.) (2006), *Revisiting Waldo's Administrative State: Constancy and Change in Public Administration*, Georgetown University Press, Washington D.C.
- Sabuktay, Ayşegül (2009), *2000'lerde Türkiye'de Devlet ve Kamu Yönetimi: Mülksüzleştirmenin Yönetimi*, TODAİE Yayın No: 349, Ankara.
- Sağlam, Tevfik, Tevfik İsmail Gökçe ve Ragıp Üner (1958), *Türkiye Sağlık Planı Nasıl Olmalıdır?*, (Onbeşinci Milli Türk Tıp Kongresi, 28 Eylül-2 Ekim 1958, Ankara), Çelickilt Matbaası, İstanbul, s.25-26.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1947), *Milli Sağlık Planı (Birinci On Yıllık)*, İkinci Baskı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayın No:124, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1961), "Sağlık ve Sosyal Yardım İşleri Hakkında Etüt", *Sağlık Dergisi*, Cilt XXXV, Sayı: 11-12, (Kasım-Aralık), s.47-64.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1971), *Türkiye Sağlık İstatistik Yıllığı 1964-1967*, Sağlık Propagandası ve Tıbbi İstatistik Genel Müdürlüğü, Yayın No: 413, Güneş Matbaacılık, Ankara.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1973), *Sağlık Hizmetlerinde 50 Yıl*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayın No:422, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1982), *Dr. Refik Saydam 1881-1942 Ölümünün 40. Yılı Anısına*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayın No: 495, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1990), *Türkiye Milli Sağlık Politikası*, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1992), *Türkiye Sağlık Reformu Sağlıkta Mega Proje*, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1993a), *Sağlık Reformu ile İlgili Kanun Tasarısı Taslakları ve Gerekçeleri*, Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1993b), *Ulusal Sağlık Politikası*, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1996a), *Türkiye Sağlık Sistemi Reformu*, Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (1996b), *Sağlık Reformları Araştırmaları-I*, Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Cem Web Ofset, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (2002), *Türkiye Sağlık Hizmetlerinde Üç Yıl (Mayıs 1999-Mayıs 2002)*, T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (2003), *Sağlıkta Dönüşüm*, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (2008), *Genel Sağlık Sigortası ve Sağlık Bakanlığı'nın Değişen*

- Rolü, Sabahattin Aydın (Ed.), Sağlıkta Dönüşüm Serisi-6, BMS Matbaacılık, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı (2011), *Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2010*, Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü, Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı, Ankara.
- Saltman, Richard B. and Odile Ferroussier-Davis (2000), "The Concept of Stewardship in Health Policy", *Bulletin of the World Health Organization: The International Journal of Public Health*, Vol.78, No.6, s.732-739.
- Savran, Sungur (1987), "1960, 1971, 1980: Toplumsal Mücadeleler, Askeri Müdahaleler", *Onbirinci Tez*, Sayı 6, (Haziran), s.132-168.
- Saybaşı, Kemali (1986), *Türkiye'de Planlı Ekonomik Kalkınma Döneminde Devletin Ekonomiye Müdahalesi (1963-1985)*, Birey ve Toplum Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Saybaşı, Kemali (1992), *İktisat, Siyaset, Devlet ve Türkiye*, Bağlam Yayınları, Ankara.
- Schick, Allen (1996), *The Spirit of Reform: Managing the New Zealand State Sector in a Time of Change*, State Services Commission, Wellington.
- Schick, Allen (2002), "Agencies in Search of Principles", *OECD Journal of Budgeting*, s.7-22.
- Schultz, Theodore W. (1961), "Investment in Human Capital", *The American Economic Review*, Vol.51, No.1, (March), s.1-17.
- Sezer, Muzaffer (1945), *Ülkemizin Sağlık ve Sosyal Kalkınması*, Alaeddin Kırıl Matbaası, Ankara.
- Sıhhat ve İhtimai Muavenet Teşkilâtı (1937), *Türkiye'de Sıhhat ve İhtimai Muavenet Teşkilatının Cumhuriyet Devrindeki İnkişafı*, Ankara.
- Sıhhat ve İhtimai Muavenet Vekâleti (1954), *Milli Sağlık Programı ve Sağlık Bankası Hakkında Etütler*, Sıhhat ve İhtimai Muavenet Vekâleti Neşriyatı No:177, Ankara.
- Sıhhat ve İhtimai Muavenet Vekâleti (1955), *Sağlık İşlerimizde 1950 ile 1955 Arasında İlerleyiş*, Sıhhat ve İhtimai Muavenet Vekâleti Yayın No:196, Ankara.
- Soyer, Ata (2009), "1980'den Günümüze Sağlık Politikaları", *Praksis*, Sayı 9, (Kış-Bahar), s.301-319.
- Starr, Paul ve Ellen Immergut (1987), "Health Care and The Boundaries of Politics", *Changing Boundaries of The Political*, (Ed. Charles S. Maier), Cambridge University Press, Cambridge, s.221-254.
- Stewart, Art (1999), "Cost-Containment and Privatization: An International Analysis", in *Health Reform: Public Success, Private Failure*, Ed. Daniel Drache and Terry Sullivan, Routledge, London, s.67-86.
- Şaylan, Gencay (1995), "Poulantzas'ın Devlet Kuramına Katkıları Üzerine Bazı Düşünceler", *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri (Birinci Cilt)*, TODAİE Yayını No:261, Ankara, s.111-119.
- Şengül, H.Tarık (2000), "Radikal Kent Kuramları Üzerine Eleştirel Bir Değer-

- lendirme: Alternatif Bir Yaklaşım Doğru”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 33, Sayı:1, (Mart), s.27-58.
- Şimşek, Gizem (2015), *Birikim Sürecinde Çifte Kavrulmuş Meta: Beşeri Sermaye*, Sav Yayınları, İstanbul.
- Taylor, Graham John (1999), *State Regulation and the Politics of Public Service: The Case of the Water Industry*, Mansell Publishing, London and New York.
- TBMM Tutanak Dergisi (1945), *Sağlık Bakanı Dr. Sadi Konuk’un Bütçe Konuşması*, 19. Birleşim, (26.12.1945 Çarşamba), Cilt 20, Dönem 7, Toplantı 3, Oturum 2, s.481.
- TBMM Tutanak Dergisi (1946), *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçe Görüşmeleri*, 24. Birleşim, (26.12.1946 Perşembe), Cilt 3, Dönem 8, Toplantı 1, Oturum 2, s.547-577.
- TBMM Tutanak Dergisi (1947), 27. Birleşim, (30.12.1947 Salı), Cilt 8, Dönem 8, Toplantı 2, s.710-745.
- TBMM Tutanak Dergisi (1951), 68. Birleşim, (25 Nisan 1951 Çarşamba), Dönem 9, Cilt 6, Toplantı 1, s.268-269.
- TBMM Tutanak Dergisi (1953), 106. Birleşim, (10 Temmuz 1953), Cilt 24, Dönem 9, Toplantı 3, Oturum 1, s.487-495.
- TBMM Tutanak Dergisi (1987), *Genel Kurul Görüşmeleri ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunun Tasarısı, Komisyon Raporları*, Dönem 17, Cilt 39, Yasama Yılı 4, Birleşim 93, 22.4.1987, Oturum 1, s.383 ve 1/826.
- TBMM Tutanak Dergisi (1995), *Tokat Milletvekili Sayın Ahmet Feyzi İncoz’un Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi’nin Sağlık İşletmesine Dönüştürülmesi ile Alakalı Yazılı Soru Önergesinin Cevabı*, Birleşim 127, Oturum 4, 22.6.1995, s.404.
- TBMM Tutanak Dergisi (1998), 76 ncı Birleşim, 14.4.1998 Salı, Dönem 20, Cilt 50, Yasama Yılı 3, Oturum 1, s.269-283.
- TBMM Tutanak Dergisi (2004), 116. Birleşim, (15 Temmuz 2004 Perşembe), Dönem 22, Cilt 57, Yasama Yılı 2, s.276-370.
- TBMM Tutanak Dergisi (2005), Dönem 22, Cilt 71, Yasama Yılı 3, Birleşim 47, 5.1.2005, Oturum 2, s.749-750.
- TBMM Zabıt Ceridesi (1922), *Reis Gazi Mustafa Kemal Paşa’nın Meclis Açılış Konuşması*, Yasama Yılı 3, Cilt 18, (1 Mart 1922 Çarşamba), Dönem 1, Oturum 1, s.4.
- TBMM Zabıt Ceridesi (1924), *Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa’nın Meclis Açılış Konuşması*, İkinci Yasama Yılı, Cilt 7, (1 Mart 1924 Pazartesi), Birinci Oturum, Dönem 2, Birleşim 1, s.4.
- TBMM Zabıt Ceridesi (1926), *Sekseninci İctima*, (31.3.1926 Çarşamba), Cilt 23, Devre II, İctima Senesi 3, s.435.
- TBMM Zabıt Ceridesi (1937), *Reisicumhur Mustafa Kemal Atatürk’ün Meclis Açılış Konuşması*, Dördüncü Yasama Yılı, Cilt 20, (1 Kasım 1937 Pazartesi), Birinci Oturum, Dönem 5, Toplantı 3, s.3.
- TBMM Zabıt Ceridesi (1954), 50. Birleşim, (25 Şubat 1954 Perşembe), Dönem

- 9, Cilt 28, Oturum 4, s.974-984.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1967), *Teknik Yardım Semineri (21 Ekim-27 Ekim 1966)*, SPD Dış İlişkiler Servisi, Ankara.
- T.C. Kurucu Meclis Tutanak Dergisi (1961), *Celal Sungur*, Birleşim 6, 25.2.1961, Oturum 2, Cilt 1, 1961, s.364.
- Tekeli, İlhan ve İlber Ortaylı (1978), *Türkiye’de Belediyeciliğin Evrimi*, Ed. Ergun Türkcan, Türk İdareciler Derneği, Bilimsel Araştırma Dizisi 2, Birinci Kitap, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Temel, Türkan (2003), *Özel Hastaneler Sektör Profili*, İstanbul Ticaret Odası, (Haziran), İstanbul. <http://www.ito.org.tr/Dokuman/Sektor/1-71.pdf> (Erişim Tarihi: 1/4/2016)
- TEPAV (2008), “Sağlık Harcamaları Sağlıklı mı? Sağlık Politikaları ve Ülkemizde Kamu Sağlık Harcamaları Sorunu”, *Mali İzleme Raporu Şubat Ayı Bütçe Sonuçları*, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1271232964r1030.Mali_Izleme_Raporu_2008_Subat_Butce_Sonuc.pdf (Erişim Tarihi: 24/10/2016)
- TEPAV (2016), *İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi Raporları*, Eylül 2016, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1474902833-4.Ilac_Uretim_ve_Ihracat_Ekosistemi_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 24/10/2016)
- Tezel, Yahya Sezai (1986), *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)*, Genişletilmiş İkinci Basım, Yurt Yayınevi, Ankara.
- The Lancet (1993), “World Bank’s Cure for Donor Fatigue”, *Lancet*, Vol.342, No.8863, s.63-64.
- Thiel, Sandra van (2011), “The ‘Empty Nest’ Syndrome: Dutch Ministries After The Separation of Policy and Administration”, *New Steering Concepts in Public Management, Research in Public Policy Analysis and Management*, Emerald Group Publishing, Vol.21, s.25-40.
- Thornburg, Max Weston (1950), *Türkiye’nin Bugünkü Ekonomik Durumunun Tenkidi*, Çev. Nail Artuner, Ankara.
- TİTCK (2016), *Türkiye İlaç Pazarındaki Değer Bazında Yüksek Satışa Sahip İlaçların Farmakoeconomik Açından Değerlendirilmesi:2006-2015 Dönemi*, Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Raporu-IV, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1058, Ankara.
- TOBB (2000), *Avrupa Birliğine Tam Üyelik Sürecinde Türkiye’de Yönetimin Yeniden Yapılanması*, TOBB Yayın No:358, Aydoğdu Ofset, Ankara.
- TODAİE (1966), *Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi Yönetim Kurulu Raporu-1963*, İkinci Baskı, Ankara.
- Topak, Oğuz (2012), *Refah Devleti ve Kapitalizm: 2000’li Yıllarda Türkiye’de Refah Devleti*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Toros, Halil (1992), *The Political Economy of the State and Development Strategies: A Case Study of Turkey, 1930-1980*, Faculty of the Graduate School University of Southern California, Doctor of Philosophy, (May), Los Angeles, California.
- Tören, Tolga (2006), *Yeniden Yapılanan Dünya Ekonomisinde Marshall Planı:*

- Türkiye Örneği*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Tuna, Ş.Günçağ (2009), “Birikim Sürecinde TOBB’un Tarihsel Gelişim Uğrakları”, *Praksis*, Sayı:19, s.303-336.
- Tunca, Yusuf (1961), *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Çalışmaları ve Tıbbi İstatistik Yıllığı 1956-1959*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayınları No:265, Gürsoy Basımevi, Ankara.
- Tunca, Yusuf (1965), *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Çalışmaları ve Tıbbi İstatistik Yıllığı 1960-1963*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayınları No:317, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara.
- Tuncer, Baran (1963), *Milletlerarası İktisadi Yardımlar ve Kalkınma Meselesi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No:153/135, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Tural, Erkan (2006), “Bir Belge: Vilayat Memurin-i Sıhhiyesinin 17 Rebi-ül ahir 1331 Tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanun-u Muvakkati Mucibince Suret-i Tayin ve Azillerine Dair Nizamname”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 15, Sayı 2, s.93-95.
- Turner, Bryan S. (2011), *Tıbbi Güç ve Toplumsal Bilgi*, Çev. Ümit Tatlıcan, Sentez Yayıncılık, Bursa.
- Türk, Cezmi (1936), “Sihhi Devletçilik”, *Yeni Türk*, Cilt 4, Sayı 40 (Nisan), s.181-188.
- Türk Eczacılar Birliği (1986), *Ulusal Sağlık Politikası*, Araştırma, Çeviri, Panel ve Toplantı Raporları, TEB Yayınları: 10-1, Ankara.
- Türk Eczacılar Birliği (1987), *Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasarısı Üzerine Görüşler ve Değerlendirmeler*, Araştırma, Çeviri, Panel ve Toplantı Raporları Sayı:18-5, Ankara.
- Türk Tabipler Birliği (2012), *Sağlık Alanında Kamu-Özel Ortaklığı Sempozyumu*, Bursa, 6-7 Mayıs 2011, Türk Tabipler Birliği Yayınları, Ankara.
- Türkay, Mehmet (2006), “Türkiye’de Kapitalist Sermaye Birikiminin ‘Ulusal’ Dönüşümü”, *Yapıcılar Türkü Söylüyor III: Türkiye’de Kapitalizmin Gelişimi*, Haz. Demet Yılmaz vd., Dipnot Yayınları, Ankara, s.19-36.
- Türkay, Mehmet (2009), *Sermaye Birikimi, Kalkınma, Azgelişmişlik: Türkiye ve Dünya Üzerine Notlar*, SAV Yayınları, İstanbul.
- TÜSİAD (1983), *Kamu Bürokrasisi*, TÜSİAD Yayın No:83.10.78, İstanbul.
- TÜSİAD (2004), *Sağlıklı Bir Gelecek: Sağlık Reformu Yolunda Uygulanabilir Çözüm Önerileri*, TÜSİAD Yayın No: 2004-09/380, İstanbul.
- Uçar, Aslı Yılmaz ve Esra Dik (2012), “Eğitim Politikalarında Dönüşüm ve Teşkilata Yansımaları: 652 sayılı KHK ile Tamamlanan Eğitim Yönetimi Reformu”, *Kamu Politikalarında Dönüşüm: Kayfor 2012 Bildiriler Kitabı*, TODAİE Yayın No:373, Ankara.
- Uludağ, Osman Şevki (1938), “Son Kapitülasyonlardan Biri: Karantina”, *Belle-ten*, Cilt II, Sayı: 7-8, (Temmuz –I. Teşrin), s.445-467.
- Ulutaş, Çağla Ünlütürk (2011), *Proleterleşme ve Profesyonelleşme Tartışmaları*

- Işığında Türkiye’de Sağlık Emek Sürecinin Dönüşümü*, Notabene Yayınları, Ankara.
- Waitzkin, Howard (1978), “A Marxist View of Medical Care”, *Annals of Internal Medicine*, Vol.89, No.2, (August), s.264-278.
- Waitzkin, Howard (1981), “A Marxist Analysis of the Health Care Systems of Advanced Capitalist Societies”, in *The Relevance of Social Science for Medicine*, Ed. Leon Eisenberg and Arthur Kleinman, Boston: D.Reidel, s.333-369.
- Waitzkin, Howard (2000), *The Second Sickness: Contradictions of Capitalist Health Care*, Revised and Updated 2nd Ed, Rowman&Littlefield Publishers, Maryland.
- Waitzkin, Howard and Rebeca Jasso-Aguilar (2015), “Imperialism’s Health Component”, *Monthly Review*, Vol.67, No.3, (July-August), s.114-129.
- Wallerstein, Immanuel (2006), *Tarihsel Kapitalizm*, Dördüncü Basım, Çev. Necmiye Alpay, Metis Yayınları, İstanbul.
- Weber, Max (2006), *Sosyoloji Yazıları*, Çev. Taha Parla, Sekizinci Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Whiteside, Heather (2009), “Canada’s Health care “Crisis: Accumulation by Possession and the Neoliberal Fix”, *Studies in Political Economy*, Vol.84, s.79-100.
- Whiteside, Heather (2013), *The Pathology of Profitable Partnerships: Dispossession, Marketization and Canadian P3 Hospitals*, Simon Fraser University, PhD Diss. (Political Sciences), Burnaby.
- World Bank (1975), *Health: Sector Policy Paper*, World Bank Report No:11019, Washington D.C.
- World Bank (1980), *Health: Sector Policy Paper*, Second Edition, Washington.
- World Bank (1986), *Turkey Health Sector Review*, Population, Health and Nutrition Department, Report No:6089-TU, World Bank, (September 19), Washington D.C.
- World Bank (1987), *Financing Health Services in Developing Countries: An Agenda for Reform*, Washington, D.C.
- World Bank (1993), *World Development Report 1993: Investing in Health*, Oxford University Press, New York.
- World Bank (1994), *Republic of Turkey Second Health Project: Essential Health Services and Management Development in Eastern and Southeastern Anatolia*, Report No: P-6268-TU, August 25.
- World Bank (1997), *World Development Report 1997: The State in A Changing World*, Oxford University Press, New York.
- World Bank (2005), *Guidance Note for Project Management: Strengthening Institutional Capacity during Project Implementation*, s.3
- World Bank (2007), *Building Knowledge Economies: Advanced Strategies for Development*, WBI Development Studies, Washington D.C.
- WHO (1959), *First Report on the World Health Situation: 1954-1956*, World

- Health Organization No:94, Geneva.
- WHO (1967), *Third Report on the World Health Situation 1961-1964*, Official Records of the World Health Organization No:155, Geneva.
- WHO (1996), *Public-Private Mix for National/State Health Development in the light of Globalization and free market*, WHO Regional Office for South-East Asia, New Delhi.
- WHO (2000), *The World Health Report 2000: Health Systems: Improving Performance*, World Health Organization, Geneva.
- WHO (2006), *The Role of Government in Health Development*, Regional Committee for the Eastern Mediterranean Fifty-third Session, (July).
- WHO (2016), *World Health Statistics 2016: Monitoring Health for the SDGs*, WHO Publishing, France.
- Wright, Erik Olin (1978), *Class, Crises and the State*, Verso, London.
- Wright, Erik Olin (1999), "Alternative Perspectives in Marxist Theory of Accumulation and Crisis", *reprinted in Critical Sociology*, Vol.25, No.2-3, (March), s.115-142.
- Yeldan, Erinç (2002), *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi: Bölüşüm, Birikim ve Büyüme*, Altıncı Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Yeldan, Erinç (2003), "Küreselleşmenin Neresindeyiz? Türkiye Ekonomisinde Borç Sorunu ve IMF Politikaları", *Petrol-İş 2000-2003 Yıllığı*, İstanbul, s.105-113.
- Yeldan, Erinç (2012), "Türkiye Ekonomisi için Beşeri Sermaye ve Bilgi Sermayesi Birikimine Dayalı Bir İçsel Büyüme Modeli", *Ekonomi-tek*, Cilt 1, No.2, (Mayıs), s.21-60.
- Yerasimos, Stefanos (1980), *Az gelişmişlik Sürecinde Türkiye: Bizans'tan 1971'e*, Üç Cilt Birarada, Türkçesi Babür Kuzucu, Üçüncü Baskı, Gözlem Yayınları, İstanbul.
- Yıldırım, Savaş (1994), *Sağlık Hizmetlerinde Harcama ve Maliyet Analizi*, Uzmanlık Tezi, DPT Yayın No: 2350, Ankara.
- Yılmaz, Ahmet (2002), *Kapitalist Devleti Anlamak*, Aykırı Yayıncılık, İstanbul.
- Yılmaz, Volkan ve Nurhan Yentürk (2015), *Türkiye'de Sağlık Harcamalarına Tarihsel Bir Bakış*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Merkezi, Kasım 2015, s.11-14. <http://stk.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/11/08/saglikHarcamalari.pdf> (Erişim Tarihi: 17/4/2016)
- Zencir, Mehmet (2012), "Sağlık Reformların Arka Planı: Sağlık Hizmetlerinin Sermaye Birikim Sürecine Doğrudan Katkısı", *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Cilt 12, Sayı 45-46, (Temmuz-Aralık), s.49-58.